

Ministry of Education
Islamic Republic of IRAN

ISSN:
1235-1735

Quarterly Journal of

Educational Innovations

Organization for Educational
Research and Planning

Abstract

Designing a model of revenue generation through sport with an emphasis on fundamental transformation document of education: A mixed-methods Approach

■ Sa'eed Khānmoradi (PhD), Farhangjān University, Esfāhān, Iran¹

The purpose of this study was designing a model of revenue generation through sport with an emphasis on the fundamental transformation document of education. It was an applied study with a mixed-methods approach. In the qualitative part, the sample was the full-text of fundamental transformation document of education. The research sample was selected using purposeful sampling method and the selection continued up to the point of the theoretical saturation. In the quantitative part, the research population included the physical education experts and teachers, and the research sample consisted of 200 of such experts who were purposefully selected. In the qualitative part, the grounded theory approach was used with MAXQDA software and three types of coding, i.e., open, axial and selective coding were used. The quantitative data was analyzed using structural equation modeling (SEM) with partial least squares (PLS) approach and Smart PLS software was used. The results showed that the effect of causal (human resources of sports, policies and procedures, and infrastructure) and contextual (regulations and human resources) conditions on revenue generation is positive and significant. Interventional conditions have a significant negative effect on the revenue generation through sports. The effects of revenue generation on strategies and the strategies' effect on the outcomes are positive and significant. The four final outcomes include *optimization of the payment system, optimal allocation of resources, development of sports complexes and facilities, and improvement and transformation of the financial system*. Education system of Iran can achieve the appropriate results by presenting an appropriate strategy through applying the revenue-generating strategies of this research and considering the causal, contextual and interventional conditions.

Keywords

Education, Fundamental Transformation Document, Revenue Generation, Physical Education, Sport

E-mail: 1. khanmoradisaeed@gmail.com

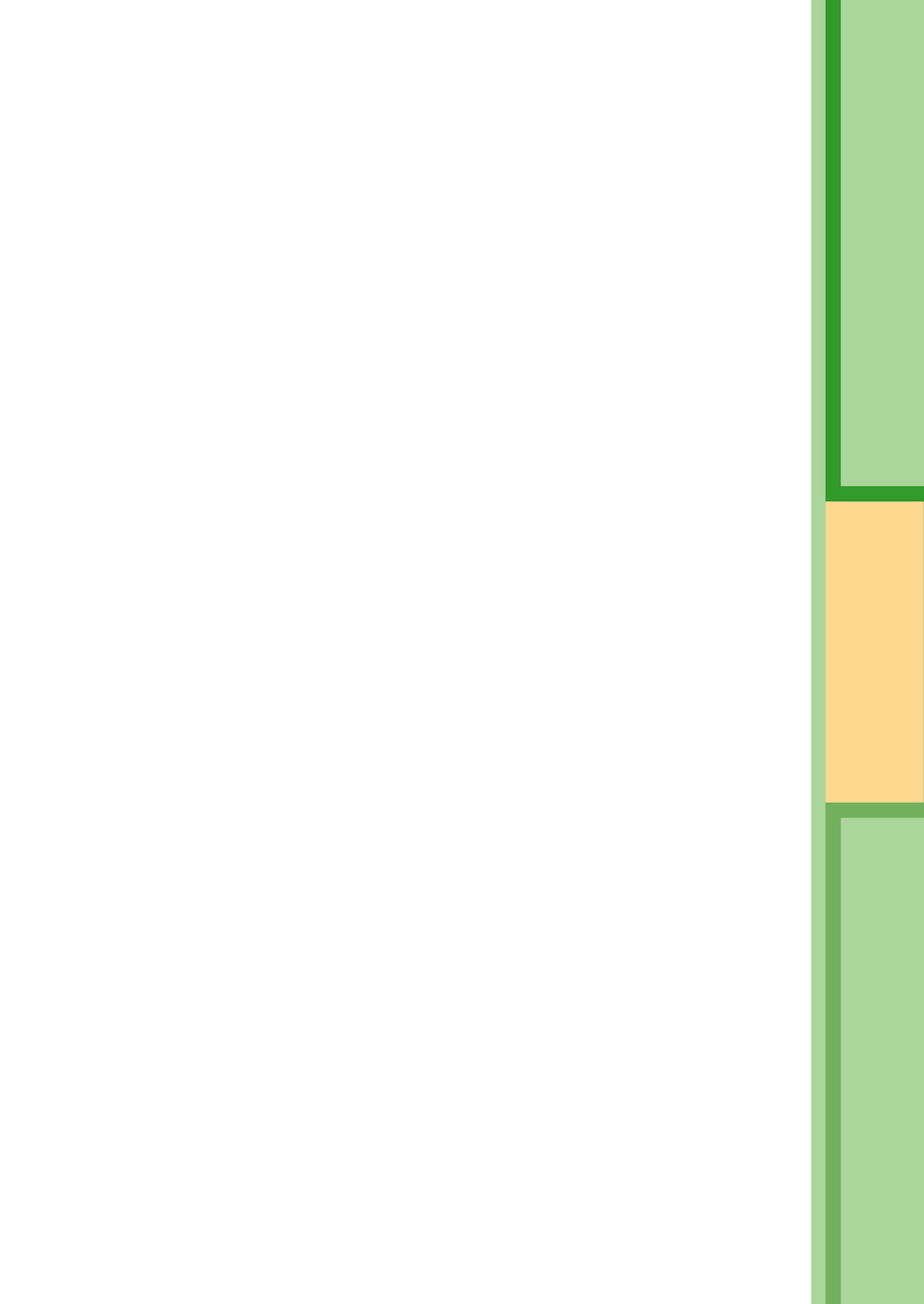
Serial No.86. 22(2): Summer. 2023
Quarterly Journal of Educational Innovations

Published by Tehran University of Medical Sciences

Copyright © The Authors.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

طراحی مدل درآمدزایی از طریق ورزش با تأکید بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش: رویکردی آمیخته (کیفی و کمی)

■ سعید خانمرادی*

چکیده:

هدف از این تحقیق، طراحی مدل درآمدزایی از طریق ورزش با تأکید بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. این پژوهش کاربردی با رویکردی آمیخته (کیفی و کمی) انجام شده است. در بخش کیفی نمونه متن کامل سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. نمونه‌گیری هدفمند است و تا به اشباع نظری برسیم ادامه می‌یابد. در بخش کمی، جامعه آماری را کارشناسان و معلمان تربیت بدنی تشکیل دادند که به صورت هدفمند ۲۰۰ نفر برای نمونه انتخاب شدند. در بخش کیفی، از رویکرد داده‌بنیاد با نرم‌افزار مکس کیودی‌ای در سه بخش کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی استفاده شد. در بخش کمی، از مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد روش حداقل مربعات جزئی و نرم‌افزار اسمارت پی. ال. اس ۲ استفاده شد. نتایج نشان داد اثر شرایط علی (منابع انسانی ورزش، سیاست‌ها و رویه‌ها، بسترسازی و زیرساخت‌ها) و زمینه‌ای (مقررات و نیروی انسانی) بر درآمدزایی مثبت و معنادار است. اثر شرایط مداخله‌گر بر درآمدزایی منفی و معنادار است. اثر درآمدزایی بر راهبردها و در نهایت اثر راهبردها بر پیامدها مثبت و معنادار است. چهار پیامد نهایی شامل بهینه‌سازی نظام پرداخت‌ها، تخصیص بهینه منابع، توسعه اماکن ورزشی، و بهسازی و تحول در نظام مالی هستند. آموزش و پرورش با به‌کارگیری راهکارهای درآمدزایی این پژوهش و در نظر گرفتن شرایط علی، زمینه‌ای و مداخله‌ای با ارائه راهبرد مناسب می‌تواند به پیامدهای مطلوب دست یابد.

کلید واژه‌ها:

آموزش و پرورش، سند تحول بنیادین، درآمدزایی، تربیت بدنی، ورزش

□ تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۳/۲۰ □ تاریخ شروع بررسی: ۱۴۰۱/۵/۸ □ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۲

* (نویسنده مسئول) استادیار تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران. E-mail: khammoradisaeed@gmail.com

مقدمه

بی‌شک اجرای برنامه‌های توسعه نیازمند به‌کارگیری نیروی آموزش‌دیده و افراد متخصص و تحصیل‌کرده است و نیروی‌های آموزش‌دیده به وجود جوانان بااستعداد و با توان بستگی دارد و نقش آموزش و پرورش در این باره کشف این استعدادها و بارورکردن آنهاست. افزایش نقش آموزش در پویایی حیات اجتماعی، ضرورت توجه به کاربردهای اقتصادی و تجزیه و تحلیل هزینه فایده آن را برای دولت دوچندان کرده است. تغییرات شگرف و رقابتی کشورهای جهان در دستیابی هرچه سریع‌تر به توسعه اقتصادی و رفاه اجتماعی و تأثیر این تحولات باعث شد به نقش و کارکردهای آموزش عمومی و عالی توجه بیشتری شود. کشورهای درحال توسعه باید به نظام آموزشی خود توجه بیشتری کنند و بودجه بیشتری به این امر اختصاص دهند تا به توسعه اقتصادی در زمان مناسب نائل شوند. اغلب نظریه‌پردازان نظریه توسعه انسانی بر این باورند که آموزش گام نخست در برنامه‌ریزی توسعه نیروی انسانی است. پایه و اساس توسعه اقتصادی و اجتماعی هر کشوری را نیروی انسانی ماهر و متخصص تشکیل می‌دهد؛ بنابراین یکی از محورهای اصلی رشد و توسعه اقتصادی، آموزش و پرورش است (لطفی و جلایر لاپین، ۱۳۹۶). آموزش و پرورش ضمن بهره‌گیری مناسب از هوش و استعداد افراد انسانی زمینه را برای رشد و توسعه کشور فراهم می‌کند. این نهاد با جذب اساتید و معلمان لایق، باکفایت و آموزش‌دیده می‌تواند به امر آموزش نیروی انسانی مورد نیاز جامعه بپردازد و باعث شکوفایی استعدادها و ارتقای کیفیت نیروی انسانی شود که خود باعث افزایش بهره‌وری و تسریع در رشد و شکوفایی اقتصادی می‌شود. درحالی‌که سایر بخش‌های اقتصادی با رکود و کساد مواجه‌اند، آموزش و پرورش از باثبات‌ترین بخش‌های اقتصادی هر جامعه به شمار می‌رود؛ بنابراین آموزش و پرورش به علت داشتن ثبات و تعادل بیشتر می‌تواند در هنگام رکود و بی‌حاصلی نیروی کار را جذب کند و با آموزش و تجهیزکردن این نیروها به رونق و شکوفایی اقتصادی کمک کند (جهانیان و علیزاده، ۱۳۹۸). تأثیر آموزش و پرورش از بعد فرهنگی و اجتماعی نیز قابلیت بررسی دارد؛ بدین معنا که تغییرات به‌نوبه خود سبب تغییر نگرش‌های فرهنگی می‌شوند که آن تغییرات نیز سبب هموارترشدن راه رشد و به‌ویژه توسعه اقتصادی خواهد شد. به‌رحال، امروزه سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش رشد چشمگیری داشته و نرخ رشد سرمایه انسانی بیشتر از نرخ رشد سرمایه فیزیکی و مادی بوده است؛ حتی امروزه سرمایه‌گذاری در این امر نه فقط از طریق دولت، بلکه از طریق خانواده به دلایلی نظیر افزایش بهره‌وری، افزایش قدرت کسب درآمد بیشتر، آثار مثبت اجتماعی و فرهنگی و ... افزایش چشمگیری داشته است؛ بنابراین هزینه‌های صرف‌شده در امر تعلیم و تربیت را می‌توان نوعی سرمایه‌گذاری به شمار آورد. گفتنی است درصد هزینه‌های آموزشی کشورها رقمی معادل ۱۰ تا ۲۰ درصد کل بودجه هر کشور را تشکیل می‌دهد. این هزینه‌ها شامل هزینه‌های اداری، حقوق کارمندان، کتب درسی و سایر بودجه‌های جاری است. به‌طورکلی آموزش و پرورش موجب گسترش ظرفیت

تولیدی و همچنین رشد اقتصادی جامعه، افزایش درآمد و توزیع عادلانه ثروت می‌شود و همچنین تأثیر بسزایی در تشکیل سرمایه انسانی دارد (لطفی و جلایر لاپین، ۱۳۹۶). امروزه رمز موفقیت هر سازمان و جامعه، کسب درآمد برای بقا و ماندگاری خود است. بدون درآمد، جامعه و سازمان‌ها رو به انحلال و نابودی می‌روند و نمی‌توانند در محیط رقابتی دوام بیاورند. درآمدهای مطمئن و پایدار امکانات لازم را برای رویارویی با هزینه‌ها و مخارج سازمان‌ها فراهم می‌کنند (مقدسی و همکاران، ۱۳۹۹). در واقع، ضرورت تحقق اهداف اقتصادی هر سازمان در گرو فراهم‌بودن سرمایه کافی به‌منظور تأمین منابع مالی لازم آن سازمان است، عاملی که اقتصاددانان آن را موتور تولید، رشد و توسعه اقتصادی می‌دانند (اسماعیلی و شیروانی، ۱۳۹۸). وزارت آموزش و پرورش نیز از این قاعده مستثنا نیست و مانند هر سازمان دیگری، و حتی بیشتر، به منابع مالی برای پیشبرد اهداف خود نیازمند است. درآمدهای آموزش و پرورش دریافت‌هایی مالی است که برای پشتیبانی عملیات جاری در اختیار مدارس قرار می‌گیرد. این‌گونه درآمدها ممکن است از راه مالیات، حق ثبت‌نام شهریه دانش‌آموزی و همچنین هدایا یا درآمدهای ناشی از فروش کالاها و خدمات حاصل شود. خرج‌های آموزش و پرورش به پرداخت‌های مدارس برای خرید انواع منابع یا نهاده‌های فرایند آموزش، مانند کارکنان ستادی و اداری، معلمان، مواد، تجهیزات و ساختمان گفته می‌شود. هزینه‌های آموزش نیز معرف ارزش کلیه منابعی است که در فرایند آموزش و پرورش به مصرف می‌رسد؛ خواه در بودجه و خرج‌های آموزش بازتاب داشته باشد، خواه نداشته باشد. هزینه منابع آموزشی، شامل ارزش هر نهاده‌ای می‌شود که به مصرف رسیده است؛ حتی اگر هدیه‌ای باشد که در هزینه‌ها وارد نشده باشد. فزونی مخارج آموزش و پرورش به‌نسبت اعتبارات دولتی، زمانی روی می‌دهد که از آغاز سال، پیش‌بینی هزینه‌ها از پیش‌بینی درآمدها پیشی بگیرد. کسری بودجه صوری از شکاف حسابداری درآمدها و هزینه‌ها حاصل می‌شود و کسری بودجه واقعی یا پنهان نیز ناشی از بیش برآورد درآمدها یا کم برآورد هزینه‌ها در آغاز سال است. به‌طور کلی کسری بودجه وزارت آموزش و پرورش در شرایطی مشخص می‌شود که میزان پرداختی دولت از محل بودجه عمومی کمتر از بودجه مصرفی باشد (انصاری، ۱۳۹۳). مطالعه پیرامون عوامل مؤثر در توزیع درآمد از مهم‌ترین اهداف محققان علوم اجتماعی در کشورهای در حال توسعه است. در این‌میان، نقش آموزش و پرورش در توزیع درآمد از جمله موضوعاتی است که توجه متفکران حوزه علوم اجتماعی و توسعه را به خود جلب کرده است. آنچه مسلم است سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش عامل اصلی در فرایند رشد و توسعه اقتصادی است. امروزه تأمین منابع مالی آموزش و پرورش در سراسر جهان، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، با بحران جدی روبه‌روست؛ زیرا از یک‌سو افزایش تقاضا برای آموزش با رشد سریع جمعیت، گرایش خانواده‌ها به فراهم‌کردن تحصیلات برای فرزندان خود، درآمد نسبتاً بیشتر باسوادان و افراد با تحصیلات بالا به‌نسبت سایر افراد جامعه و نیز تأکید بر برخورداری از حقوق اجتماعی از طرف دیگر پدیده جهانی شدن، رشد روزافزون

فناوری اطلاعات و کاربرد و استفاده آن در زندگی روزمره و مهم‌تر از همه این‌ها، محدودیت منابع مالی و کسری ساختاری بودجه در نظام‌های آموزشی این معضل را حادتر کرده است (جهانیان و علیزاده، ۱۳۹۸). نشانگرهای بخش مالی آموزش و پرورش از سه جنبه ارزیابی و داوری می‌شوند:

الف) کفایت منابع مالی (آیا سطح تدارک و منابع مالی اختصاص یافته برای انجام فعالیت‌های آموزشی و پرورشی کافی است؟

ب) کارایی منابع مالی (آیا در منابع مالی اختصاص یافته کارایی اقتصادی وجود دارد؟ آیا ستانده نظام آموزشی که براساس منابع مالی اختصاص یافته بین برنامه‌ای و منطقه‌ای کارایی لازم را دارد؟

ج) توزیع منابع مالی (آیا منابع مالی اختصاص یافته بین برنامه‌ای و بین منطقه‌ای عادلانه توزیع می‌شود؟

به عبارت ساده‌تر، کفایت، عدالت و کارایی منابع مالی باید بررسی شود تا اولاً جایگاه آموزش و پرورش در سطح کلان مشخص شود؛ ثانیاً در سطح خرد، یک بنگاه منابع مالی اختصاص یافته را بررسی کرد (عباسپور و یزدانی، ۱۳۹۶). با توجه به این توضیحات، از آنجاکه کسری بودجه آموزش و پرورش در ایران به پدیده‌ای مزمن تبدیل شده و میزان آن در سال‌های مختلف متفاوت بوده است (در برخی سال‌ها بالغ بر ۵۰، ۵۶ و ۶۰ درصد نیز بوده است)؛ بنابراین یافتن راه‌هایی برای جبران این کسری بودجه از ضروریات است و با چنین اقداماتی باید آموزش و پرورش به سمت تولید و باروری پیش رود؛ زیرا آموزش و پرورش تأثیرات اقتصادی، اجتماعی، آموزشی و فرهنگی بسیاری را در سطح جامعه برجای می‌گذارد. یکی از راه‌هایی که در این مسیر مؤثر است درآمدزایی در حوزه تربیت بدنی و ورزش آموزش و پرورش به‌منزله بخشی درآمدزا و بسیار بااهمیت است. ورزش، که موجبات افزایش ارزش افزوده کالا و خدمات را فراهم می‌کند، لقب صنعت به خود گرفته است؛ زیرا سهم مهمی از درآمد در اقتصاد جهانی را به خود اختصاص داده است. همچنین ورزش در تولید و مصرف کالاها و خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع گوناگون نقشی اساسی دارد و اکنون از مؤثرترین عوامل رشد اقتصادی و از درآمدزاترین صنایع در قرن بیست و یکم به شمار می‌رود. در دنیای امروز، فعالیت‌های ورزشی صنعتی است که پایه‌های آن تیم‌ها هستند. محصول این صنعت تفریح و سرگرمی است و دیگر صنایع نمی‌توانند محصول جایگزین کاملی برای آن تولید کنند. همچنین درآمد دریافتی این صنعت شاخصی از میزان تفریح تولیدشده همین صنعت است (واحدی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹). از میان سازمان‌های متعدد، مدارس، باشگاه‌های ورزشی و فدراسیون‌ها به افزایش سطح مشارکت در ورزش کمک می‌کنند. این نهادها مسئولیت ورزش سازمان یافته در کشور را بر عهده دارند. ورزش مدارس در ایران، که متولی آن وزارت آموزش و پرورش است و توسعه مشارکت ورزشی از طریق فدراسیون ورزش دانش‌آموزی و وزارت آموزش و پرورش انجام می‌شود. با این حال، این سازمان‌ها برای عملکرد بهینه به

منابع انسانی و مالی نیاز دارند (سوارت^۱ و همکاران، ۲۰۱۴). با گسترش جمعیت و مبارزه با بی‌سوادی، تعداد دانش‌آموزان در کشورهای در حال توسعه افزایش چشمگیری یافته و تمامی ظرفیت‌های بودجه‌ای لازم برای تأمین مالی تمرینات ورزشی در مدارس و جاهای دیگر را به پایان رسانده است (اندرف^۲، ۲۰۰۶). نخستین بار مولین لقب صنعت را به ورزش داد. ورزش موجبات افزایش ارزش‌افزوده کالا و خدمات را فراهم می‌کند؛ زیرا سهم مهمی از درآمد در اقتصاد جهانی را به خود اختصاص داده است (مولین^۳، ۱۹۸۳). ورزش در تولید و مصرف کالاها و خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع گوناگون تأثیر بسزایی دارد و اکنون از مؤثرترین عوامل رشد اقتصاد و از درآمدزاترین صنایع در قرن بیست و یکم به‌شمار می‌رود (شانون^۴، ۱۹۹۹). بنابراین، صنعت ورزش با برگزاری رویدادها محصولی تولید می‌کند که شرکت‌های صنعتی، رسانه‌ها و افراد جامعه شامل هواداران و علاقه‌مندان برای بهره‌برداری از این محصول، در میدانی بزرگ و در رقابتی پیچیده برای به‌دست‌آوردن سهمی بیشتر تلاش می‌کنند (فولرتون و مرز^۵، ۲۰۰۸). اصلی‌ترین و پیچیده‌ترین وظایف سازمان‌های ورزشی توجه به بازاریابی ورزشی برای کسب درآمد است که در صورت اجرای مناسب و صحیح، مزایای انکارناپذیری خواهد داشت و شکوفایی ورزش کشور در سطح ملی و بین‌المللی، افزایش مشارکت ورزشی، کاهش وابستگی به اعتبارات مالی متمرکز از طریق دولت، احداث اماکن و غیره از جمله این مزایا به‌شمار می‌رود. بدیهی است گرایش روبه‌رشد مردم در ورزش، مصرف کالاها و خدمات ورزشی را افزایش داده و این خود سبب شده است که صنعت ورزش روند درآمدزایی بی‌سابقه‌ای را تجربه کند (واحدی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹). سازمان‌ها با گسترش راه‌های متفاوت درآمدزایی در رقابتی فزاینده سطح عایدی و سود خود را افزایش می‌دهند و با استقلال مالی منابع ملی، رشد و پیشرفت همه‌جانبه ورزش را سبب می‌شوند. در این صورت، صنعت ورزش با شناخت صحیح و توانایی در ترکیب‌بندی و کسب و جذب درآمد از منابعی مانند پخش رسانه‌ای، حمایت مالی، تبلیغات، صدور مجوز، تولید و فروش محصولات، توزیع مؤثر، ارزش‌گذاری، قیمت و...، چالش بزرگی به نام کسری بودجه را مرتفع می‌سازد (روتنبرگ^۶، ۲۰۰۰)؛ از این رو درآمدزایی و تأمین مالی در سازمان‌ها به‌منظور پوشش دادن هزینه‌ها با هدف موفقیت فنی سازمانی ناگزیر است؛ بنابراین سرمایه‌گذاری در ورزش راه‌های درآمدزایی متعددی را پیش روی مدیران قرار می‌دهد (شانون، ۱۹۹۹).

در حوزه درآمدزایی در ورزش، تحقیقات بسیاری انجام شده است، اما پیشینه تحقیق در حوزه درآمدزایی ورزشی در آموزش و پرورش ایران محدود و احتمالاً تحقیق حاضر برای اولین بار درآمدزایی در حوزه ورزش را با دید کلان و از منظر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در ایران بررسی می‌کند. از جمله تحقیقات با موضوع تحقیق حاضر بدین‌قرار است: جهانیان و علیزاده (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان «توزیع درآمد در آموزش و پرورش» به این نتیجه رسیدند که تنها راه مؤثر و پایدار در توسعه و رشد اقتصادی، که باعث افزایش درآمد و توزیع عادلانه آن می‌شود، آموزش است. واحدی‌زاده و همکاران

(۱۳۹۹) در تحقیقی با عنوان «راهکارهای توسعه منابع مالی و درآمدزایی فدراسیون‌های ورزشی ایران» به این نتیجه رسیدند که کمک‌های دولت و حامیان مالی بخش اعظم منبع درآمد فعلی، خلأهای قانونی و نقش مدیریت، اهم موانع و همچنین اصلاحات قانونی، تدوین برنامه راهبردی و اقتصادی، رعایت اصول مدیریت و بازسازی مستمر ورزشگاه‌ها مهم‌ترین راهکارهای شناسایی‌شده در این پژوهش بودند. همچنین سلطانی و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان «طراحی الگوی درآمدزایی باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران» به این نتیجه رسیدند که فعالیت تجاری، هواداران، رسانه، تبلیغات، درآمد روز مسابقه، و حامیان مالی مهم‌ترین منبع درآمدزایی باشگاه‌های فوتبال کشورند. مقدسی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «تأثیر خصوصی‌سازی و تبلیغات بر درآمدزایی باشگاه‌های ورزشی» به این نتیجه رسیدند که خصوصی‌سازی و تبلیغات در درآمدزایی باشگاه‌های ورزشی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. برگانتینوس و مورنو ترنرو^۷ (۲۰۲۲) در تحقیقی، قوانین بزرگ و زیادی را برای مشکل تقسیم درآمدهای پخش لیگ‌های ورزشی، با ترکیب دو اصل اساسی افزایش‌پذیری و شکل ضعیف رفتار برابر تنظیم کردند. اوریلی و نادائو^۸ (۲۰۰۶) این هشت عامل را تجربه بازی خانگی، میراث، پشتیبانی بازار، برنده‌شدن، رقابت، ویژگی‌های بازار، عصر بازار و درخواست رادیویی با عواملی که در درآمدزایی در باشگاه‌ها مرتبط‌اند شناسایی کردند.

آموزش و پرورش سهم کمی از بودجه کشور را به خود اختصاص داده است و این بودجه کم برای پیشبرد اهداف آموزش و پرورش کافی نیست؛ بنابراین با توجه به این مهم، استفاده از ظرفیت‌های درآمدزا در آموزش و پرورش بسیار اهمیت می‌یابد. آموزش و پرورش به غیر از بودجه سالیانه دولت، هیچ‌گونه منبع مالی و درآمد دیگری ندارد. این درحالی است که آموزش و پرورش با توجه به گستردگی شبکه‌ای که دارد می‌تواند اقتصادی پویا داشته باشد. آموزش و پرورش دو ظرفیت مهم دارد: الف) نیروی انسانی توانمند؛ ب) مکان‌های آموزشی، فرهنگی و رفاهی. آموزش و پرورش بالاترین آمار کارکنان شاغل را در بین دستگاه‌های دولتی دارد و بی‌شک در این میان افرادی هستند که با خلاقیت و دانش اقتصادی از فضای موجود در آموزش و پرورش استفاده می‌کنند و ایده‌های نو در عرصه‌ی مالی و رفاهی پیشنهاد می‌دهند. از طرفی آموزش و پرورش مکان‌هایی با بهره‌برداری تجاری، فرهنگی، رفاهی و ورزشی دارد که می‌تواند یکی از محل‌های مطمئن و پردرآمد برای آموزش و پرورش باشد. البته باید دقت شود این اماکن و تعلقات آموزش و پرورش به‌گونه‌ای درآمدزا باشند که به اهداف آموزشی و پرورشی نظام تعلیم و تربیت آسیبی وارد نکنند. یکی از بخش‌هایی که آموزش و پرورش به کمک از آن می‌تواند به درآمدزایی روی بیاورد، ورزش و تربیت بدنی است. آموزش و پرورش تعداد بی‌شماری مربی و معلم تربیت بدنی تحصیل کرده و با دانش و متخصص در امور ورزشی دارد که این نیرو ابزار کافی را که همان دانش‌آموزان و اولیای دانش‌آموزان هستند برای درآمدزایی در اختیار دارد و اگر برنامه‌ریزی و سیاست‌های مناسبی در زمینه اجرای راهکارهای مناسب برای درآمدزایی از طریق ورزش در بدنه آموزش و پرورش صورت گیرد،

این وزارتخانه درآمد بسیاری را از طریق ورزش کسب خواهد کرد. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بر لزوم و اهمیت تعلیم و تربیت و سلامت و تربیت بدنی تأکید کرده است و این سند، سرلوحه کار مسئولان برای برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت و بلندمدت قرار گرفته است؛ بنابراین این پژوهش با تأکید بر بررسی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مدل راهکارهای مناسب درآمدزایی از طریق ورزش را ارائه می‌دهد. امید است نتایج این پژوهش در اختیار مسئولان قرار گیرد و بتواند نقشه راه مناسبی برای کسب نتایج پربار در آموزش و پرورش باشد.

■ روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و به‌صورت آمیخته و در دو بخش کیفی و کمی انجام می‌شود. در بخش کیفی، از رویکرد داده‌بنیاد و نرم‌افزار مکس کیودی‌ای پرو ۳-۱۲^۹ استفاده می‌شود. داده‌های کیفی تحقیق از خلال بررسی متن سند تحول بنیادین آموزش و پرورش گردآوری شدند. سند تحول بنیادین با توجه به رویکرد درآمدزای آن از طریق ورزش بررسی شد. نمونه‌گیری بخش کیفی به‌صورت هدفمند برای یاری پژوهشگر در خلق یا کشف نظریه یا مفاهیمی که ارتباط نظری آن‌ها با نظریه در حال تکوین به اثبات رسیده است انجام شد. نمونه‌گیری هدفمند تا رسیدن درون‌مایه‌ها به اشباع نظری ادامه یافت. اشباع نظری مرحله‌ای است که در آن داده‌های جدیدی در ارتباط با درون‌مایه‌ها پدید نمی‌آیند؛ درون‌مایه گستره مناسبی می‌یابد و روابط بین درون‌مایه‌ها برقرار و تأیید می‌شوند (کوربین و استراوس^{۱۰}، ۱۹۹۰). روش گردآوری داده‌ها برای جمع‌آوری داده‌های کیفی تحلیل متون سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بود. تمامی متون سند با دقت و به‌صورت جزء‌نگر در نرم‌افزار مکس کیودی‌ای تحلیل شد. این فرایند در فاصله زمانی اسفند ۱۴۰۰ تا خرداد ۱۴۰۱ انجام شد. پس از گردآوری داده‌ها، فرایند کدگذاری بر روی داده‌ها با استفاده از راهبرد داده‌بنیاد انجام شد. این شیوه در گذشته به‌صورت کاملاً سنتی و دستی انجام می‌شد، اما در این پژوهش، تکنیک داده‌بنیاد با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودی‌ای نسخه پرو ۳-۱۲ در سه بخش کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام شد. در بخش کدگذاری باز، چهار مقوله مهم کد اولیه، مقوله‌های اصلی و فرعی و ویژگی‌ها به‌دست آمد. در این شیوه، نخست رمزهای مناسب به بخش‌های مختلف داده اختصاص می‌یابد که به آن کدهای اولیه گفته می‌شود. مقولات همان دسته‌بندی کدهای اولیه است که به هم مرتبط‌اند. اما این دسته‌بندی به دو صورت انجام می‌شود؛ نخست چند کد اولیه در یک دسته قرار می‌گیرند و نام‌گذاری می‌شوند؛ سپس چند کد اولیه زیرمجموعه کد دیگری قرار می‌گیرند که آن‌ها را دربر دارد؛ بنابراین مجموعه مختلفی از این کدها در کنار هم، مقوله اصلی یا مقولات فرعی را تشکیل می‌دهند که به این بخش کدگذاری باز گفته می‌شود. سپس باید کدگذاری محوری انجام شود؛ در واقع کد محوری نقش سازه را در تحقیقات کمی بازی می‌کند و با توجه به نظر چارمز (۲۰۰۵) کد محوری

عبارت است از مجموعه‌ای از مقولات که به یکدیگر مرتبط‌اند و زیرمجموعه نامی جدید یا زیرمجموعه مقوله‌ای کلی‌ترند (کدگذاری محوری). در ادامه، نرم‌افزار مذکور برای یافتن پیوندهای میان مقولات به رمزگذاری محوری اقدام می‌کند و در نهایت فرضیه‌ها در قالب همین مقوله‌ها تعیین می‌شوند که کدگذاری انتخابی نام دارد. در واقع با رمزگذاری انتخابی مقوله‌ها پالایش می‌شوند و طی این فرایندها در نهایت چارچوب نظری پدیدار می‌شود (کوربین و استراوس، ۱۹۹۰). پس از شناسایی الگوی تحقیق، فرضیات شناسایی شده در بخش کیفی، این بار با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری^{۱۱} و نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس^{۱۲} در بخش کمی تجزیه و تحلیل می‌شوند. در این بخش، جامعه آماری را معلمان تربیت بدنی با سابقه اجرایی، کارشناسان تربیت بدنی و مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش تشکیل می‌دهند که به صورت هدفمند ۲۰۰ نفر در سطح کشور به منزله نمونه انتخاب شدند. براساس مکتب کوربین و استراوس (۱۹۹۰) تعداد نمونه کمی، با توجه به فرضیات به دست آمده در بخش کیفی، مشخص می‌شود که در این پژوهش، این تعداد برای تأیید فرضیات بخش کمی مناسب بود. همچنین معیار ورود نمونه‌ها به تحقیق در بخش کمی داشتن دست‌کم سابقه پانزده سال خدمت در مقام معلم تربیت بدنی در آموزش و پرورش، داشتن دست‌کم پنج سال سابقه اجرایی در بخش تربیت بدنی و ورزش آموزش و پرورش و داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد تربیت بدنی بود و تلاش شد که نمونه آگاه به وضعیت کنونی تربیت بدنی آموزش و پرورش در این پژوهش شرکت کنند. پرسش‌نامه پژوهش با استفاده از کدهای اولیه به دست آمده از بخش کیفی در نرم‌افزار مکس کیودی‌ای ساخته شد. پایایی پرسش‌نامه با استفاده از آلفای کرونباخ و پایایی گاتمن، به ترتیب برابر با ۰/۷۵ و ۰/۸۵ به دست آمد. روایی صوری نیز با نظر ده نفر از متخصصان مدیریت ورزشی شناسایی شد.

جدول ۱. پایایی ابزار تحقیق

مؤلفه	آلفای کرونباخ	گاتمن	وضعیت
شرایط علی	۰/۷۵	۰/۸۱	تأیید
شرایط زمینه‌ای	۰/۷۸	۰/۸۰	تأیید
شرایط مداخله‌گر	۰/۸۲	۰/۸۲	تأیید
راهبردها	۰/۸۵	۰/۸۳	تأیید
پیامدها	۰/۸۳	۰/۸۰	تأیید
پرسش‌نامه	۰/۷۵	۰/۸۵	تأیید

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش و آزمون آن‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در دو بخش مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری به کمک نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس استفاده شد. مدل‌یابی اسمارت پی‌ال‌اس بر بیشینه‌سازی واریانس تمرکز دارد که این روش جدید وابستگی کمتری به شروط گوناگون مانند حجم زیاد داده‌ها دارد. بنابراین، از بین نرم‌افزارهای معادلات ساختاری هنگامی که حجم نمونه کوچک باشد، پی‌ال‌اس کاربرد دارد. برای سنجش مدل مفهومی پژوهش، از شاخص‌های پایایی ترکیبی (CR) میانگین واریانس استخراج شده (AVE) و روایی واگرا استفاده شد. همچنین به منظور بررسی نیکویی برازش مدل از مقدار R^2 ، مقدار GOF و Q^2 استفاده شد. برای بررسی اثر متغیرهای پژوهش بر یکدیگر نیز در دو حالت اعداد معناداری (مقدار تی بالاتر از ۱/۹۶) برای بررسی پذیرش فرضیه‌ها و تخمین استاندارد برای بررسی شدت تأثیر متغیرها بر هم استفاده شد.

■ یافته‌های پژوهش

در ابتدا نتایج تحلیل کیفی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودی‌ای ارائه می‌شود. با توجه به شکل ۱، که خروجی مکس کیودی‌ای در مرورگر کد ماتریس^{۱۳} است، یافته‌های پژوهش نشان دادند که نقطه اشباع در نمونه کیفی هدفمند ما ۶۱ گزاره یا کد اولیه را ایجاد می‌کند. همچنین کدهای محوری شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، پدیده محوری (درآمدزایی)، راهبردها و پیامدها شناسایی شدند که هریک کدهای اولیه مربوط به خود را داشتند. همچنین برای شرایط علی سه مؤلفه اصلی (منابع انسانی ورزش، سیاست‌ها و رویه‌ها، زیرساخت‌ها و بسترسازی) و برای شرایط زمینه‌ای سه مؤلفه اصلی (شرایط مقررات، شرایط نیروی انسانی، شرایط اقتصادی) شناسایی شدند. با توجه به فرمول شنون در شکل ۱ که براساس تعداد فراوانی‌های کدهای اولیه، ضریب اهمیت هر کد را به روش مربع‌های گرافیکی نمایش می‌دهد مشخص است که کد مشارکت با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی بیشترین فراوانی را در بین تمامی کدها دارد. در ادامه در مرحله کدگذاری باز، با ترکیب کدهای اولیه با یکدیگر کد محوری و مقولات اصلی مربوط به مدل درآمدزایی از طریق ورزش با توجه به سند تحول بنیادین به دست آمد. در جدول ۲، کدهای اولیه، مقولات، کد محوری مدل درآمدزایی از طریق ورزش با توجه به سند تحول بنیادین ارائه شده است و مدل نهایی در قالب خروجی مکس‌مپ^{۱۴} در شکل ۲ نمایش داده شده است.

طراحی مدل درآمذزایی از طریق ورزش با تأکید بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش: رویکردی آمیخته (کیفی و کمی)

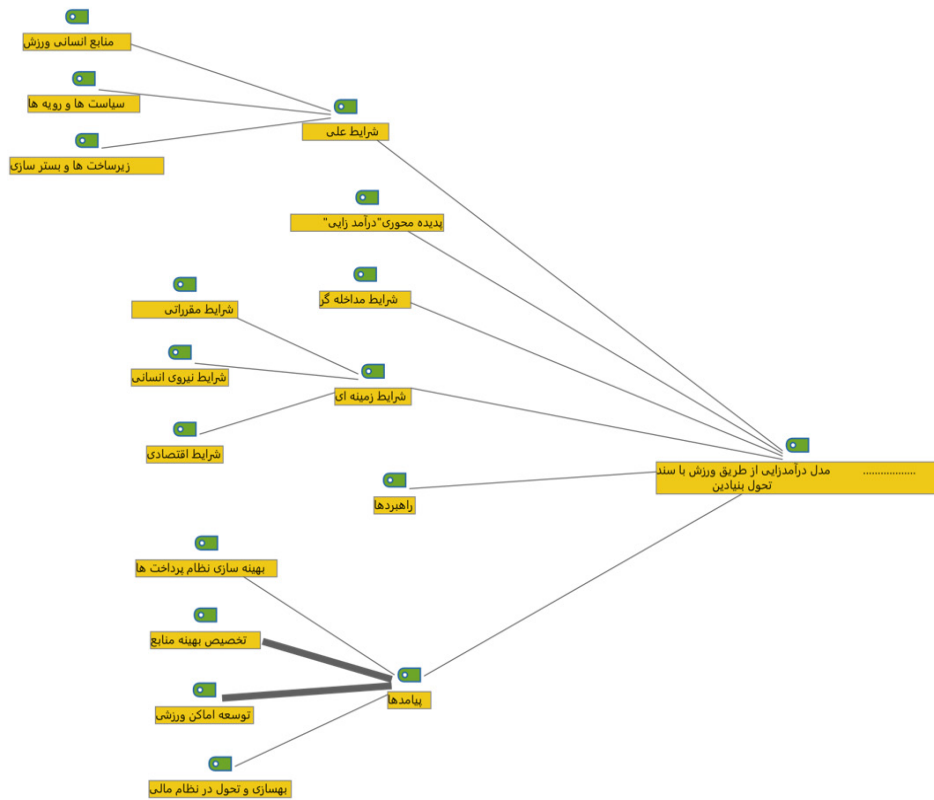
جدول ۲. (ادامه)

مدل	کدهای محوری	مقولات	کدهای اولیه
مدل درآمذزایی از طریق ورزش با سند تحول بنیادین	شرایط علی	منابع انسانی ورزش	آموزش‌های غیر حضوری و مجازی
			توانمندسازی معلمان تربیت بدنی
			ارتقای انگیزه شغلی معلمان تربیت بدنی
			تقویت شایستگی‌های حرفه‌ای و اعتقادی معلمان تربیت بدنی
		سیاست‌ها و رویه‌ها	تدوین برنامه‌های میان‌مدت و کوتاه‌مدت
			توسعه مطالعات راهبردی آینده‌نگر
			تنظیم و اجرای برنامه جامع کارآفرینی
			توسعه فناوری‌های نوین
			افزایش ثبات مدیریت ورزش آموزش و پرورش
			تقویت مشارکت عمومی در آموزش و پرورش
	زیرساخت‌ها و بسترسازی	نقش شوراهای آموزش و پرورش در جذب منابع مالی	
		تعامل با خیرین برای ساخت اماکن ورزشی	
		کسب کرسی در نهادهای سیاست‌گذار و تصمیم‌ساز	
		نظام مکان‌یابی اماکن ورزشی با آمایش سرزمین	
		افزایش سهم هزینه‌های غیرپرسنلی در بودجه جاری	
	شرایط مداخله‌گر	نظام ارزیابی صلاحیت معلمان تربیت بدنی	
		برقراری نظام اثربخش مدیریت منابع انسانی	
		بازنگری و بازسازی ساختارها و رویه‌ها	
		بسترسازی و زیرساخت مناسب برای توسعه ورزش	
استفاده‌نکردن از ظرفیت منابع آموزشی			
شرایط زمینه‌ای	استفاده بهینه نکردن از نیروی انسانی		
	مشکلات مادی و معیشتی معلمان تربیت بدنی		
	فقدان عدالت توزیعی در تخصیص منابع در بخش ورزش		
	فقدان شایسته‌سالاری		
شرایط مقررات	توسعه و نهادینه کردن عدالت آموزشی		
	استفاده بهینه از تجربه نخبگان و پیشکسوتان آموزش و پرورش		
	تأکید بر فراهم کردن فرصت‌های آموزشی		
	استانداردسازی		

جدول ۲. (ادامه)

مدل	کدهای محوری	مقولات	کدهای اولیه	
مدل درآمدزایی از طریق ورزش با سند تحول بنیادین	شرایط زمینه‌ای (ادامه)	شرایط نیروی انسانی	سامان‌دهی مناسب ساعات تربیت بدنی	
			توانایی معلمان تربیت بدنی	
			اصلاح فرایند جذب، تربیت و به‌کارگیری نیروی انسانی	
			برگزاری دوره‌های ضمن خدمت کاربردی	
			جذب و نگهداشت استعداد‌های برتر	
		توسعه بخش تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان		
		شرایط اقتصادی	تهیه اسناد تحولی تأمین و تخصیص منابع مالی	
			تأمین فضا، تجهیزات و فناوری‌های پژوهشی و ارزشیابی	
			اصلاح قوانین مالی	
			مصرف بهینه منابع	
	درک مفاهیم اقتصادی			
	پیامدها	-	-	ایجاد مراکز کارآفرینی
				مشارکت با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی
				تدوین سیاست‌های محلی، منطقه‌ای و ملی
				مشارکت با خانواده
				تعامل و مشارکت با رسانه ملی
				طراحی و استقرار نظام خاص بازنشستگی
				الگوپردازی از نظام مالی آموزشی سایر کشورها
				مشارکت و همکاری با دانشگاه
				حمایت مادی از معلمان کارآفرین
افزایش سهم اعتبارات آموزش و پرورش از GDP				
اولویت‌بخشی به آموزش ابتدایی در تأمین مالی				
اصلاح ساختار اجرایی و اداری تربیت بدنی آموزش و پرورش				
پیامدها	-	-	بهینه‌سازی نظام پرداخت‌ها	
			تخصیص بهینه منابع	
			توسعه اماکن ورزشی	
			بهسازی و تحول در نظام مالی	

طراحی مدل درآمدزایی از طریق ورزش با تأکید بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش: رویکردی آمیخته (کیفی و کمی)

شکل ۳. خروجی مکس‌مپ برای مدل درآمدزایی از طریق ورزش با توجه به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

براساس مکتب کوربین و استراوس (۱۹۹۰)، محقق طی فرایندی نظام‌مند می‌تواند از طریق رابطه بین کدهای محوری یا مقولات از مجموعه‌های گوناگون به مدلی کلی برسد که این مقولات یا کدهای محوری در آن با هم مرتبط‌اند. چهار ابزار برای این کار وجود دارد: ۱. تحلیل همپوشانی؛ ۲. تحلیل آماری؛ ۳. نظر خبرگان؛ ۴. ادبیات و دانش. در این پژوهش، از همه این موارد استفاده شده است؛ بنابراین خروجی در نرم‌افزار فرضیه‌های مدل نهایی در مرحله کدگذاری انتخابی را در شکل ۳ ارائه می‌کند.

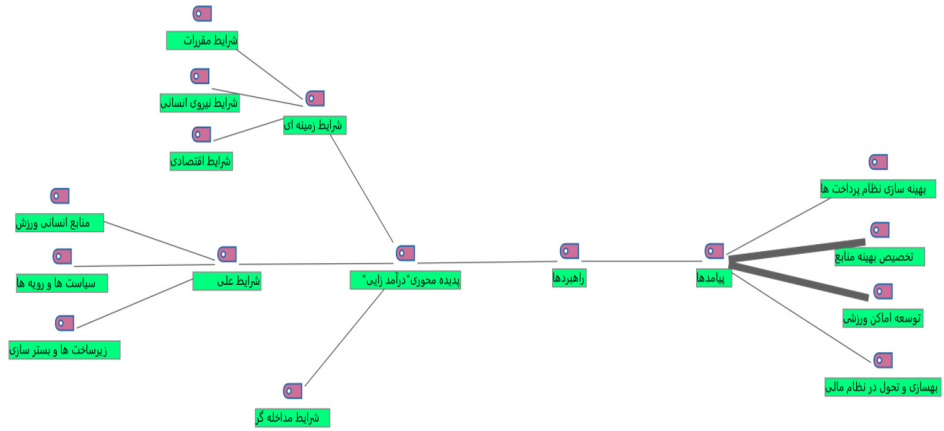
با توجه به شکل ۳، شرایط زمینه‌ای (Z)، شرایط علی (E) و شرایط مداخله‌گر (M) بر پدیده محوری (P) اثر می‌گذارند و پدیده محوری بر راهبردها (R) اثر می‌گذارد و در نهایت راهبردها بر پیامدها (PI) اثر نهایی می‌گذارند. این فرضیه‌ها در قالب تابع ۱ تا ۳ گزارش شد.

$$Eq_1: P = \alpha_0 + \alpha_1 Z + \alpha_2 E + \alpha_3 M + \varepsilon_1$$

$$Eq_2: R = \beta_0 + \beta_1 P + \varepsilon_2$$

$$Eq_3: PI = \gamma_0 + \gamma_1 R + \varepsilon_3$$

شکل ۳. خروجی مکس‌مپ برای ارائه فرضیه‌های تحقیق

به‌منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق شناسایی‌شده در بخش کیفی از نرم‌افزار اسمارت‌پی‌ال‌اس با استفاده از معادلات ساختاری از روش حداقل مربعات جزئی (PLS)^{۱۵} استفاده می‌شود و مدل تحقیق در دو مرحله مدل اندازه‌گیری و سپس مدل ساختاری تحلیل می‌شود.

جدول ۳. محاسبه پایایی با استفاده از نرم‌افزار پی‌ال‌اس

ردیف	متغیر	پایایی ترکیبی (CR)	میانگین واریانس تبیین‌شده AVE
۱	شرایط علمی	۰/۸۲	۰/۵۱
۲	پدیده محوری	۰/۷۱	۰/۴۸
۳	شرایط زمینه‌ای	۰/۷۱	۰/۵۱
۴	شرایط مداخله‌گر	۰/۹۲	۰/۴۲
۵	راهبردها	۰/۸۰	۰/۴۱
۶	پیامدها	۰/۸۰	۰/۶۶

برای مقادیر واریانس تبیین‌شده فرنل و لارکر^{۱۶} (۱۹۸۱) مقادیر AVE ۰/۴ و بیشتر را توصیه می‌کنند؛ بدین معنا که سازه مدنظر حدود ۴۰ درصد یا بیشتر واریانس نشانگرهای خود را تبیین می‌کند. برای بررسی اعتبار ترکیبی هر یک از سازه‌ها، چاین^{۱۷} (۱۹۹۸) ضریب دیلون - گلدشتاین را پیشنهاد می‌کند که باید بیشتر از ۰/۷ باشد. براساس جدول ۳، تمامی سازه‌ها پایایی مناسبی دارند.

جدول ۴. روایی و اگرای مدل

ردیف	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱	شرایط علی	۱					
۲	پدیده محوری	۰/۸۵	۱				
۳	شرایط زمینه‌ای	۰/۷۳	۰/۸۸	۱			
۴	شرایط مداخله‌گر	۰/۹۰	۰/۷۳	۰/۶۷	۱		
۵	راهبردها	۰/۹۶	۰/۷۸	۰/۶۵	۰/۹۲	۱	
۶	پیامدها	۰/۸۲	۰/۹۱	۰/۹۷	۰/۸۲	۰/۷۷	۱

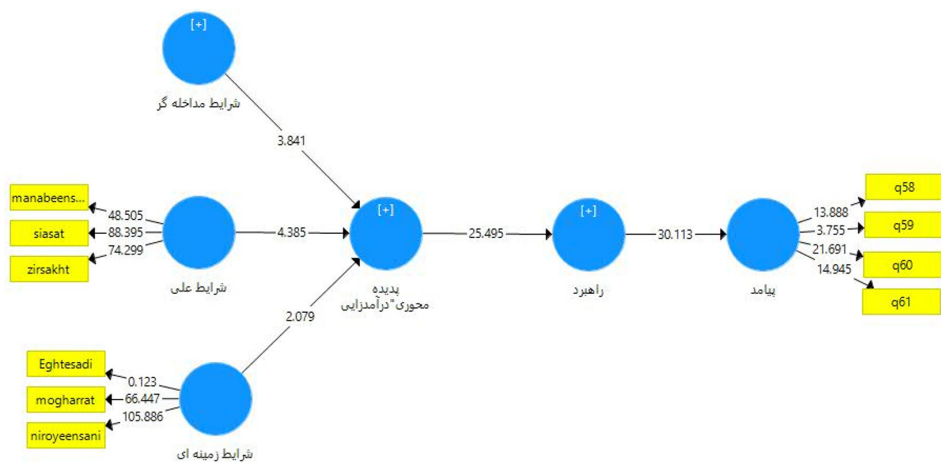
بر اساس جدول ۴، تمامی مقادیر جذر AVE از ضرایب هم‌بستگی آن سازه با سازه‌های دیگر بیشتر شده است. بنابراین، نتایج جدول ۴ روایی و اگرای قابل قبول سازه‌ها را نشان می‌دهد. در ادامه به بررسی مدل ساختاری (تحلیل مسیر) پژوهش پرداخته می‌شود.

جدول ۵. شاخص‌های برازش درونی مدل

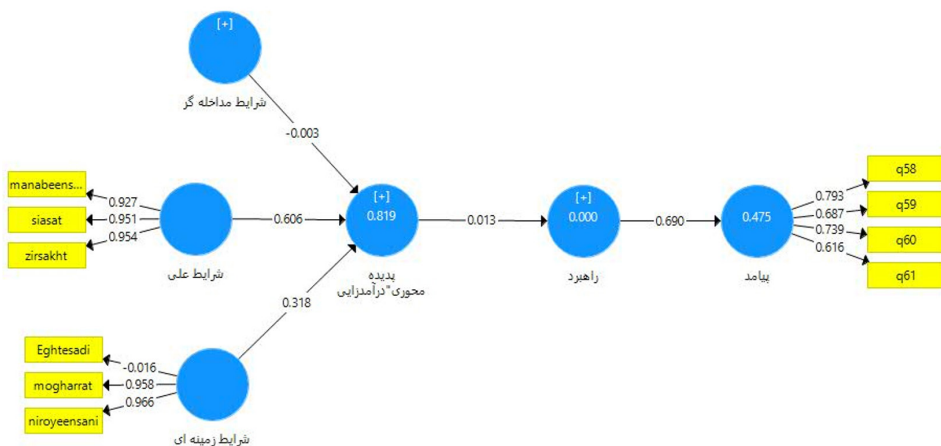
متغیر	R ^۲	معیار قدرت پیش‌بینی مدل Q ^۲	شاخص نیکویی برازش GOF
شرایط علی	-	۰/۳۵	۰/۵۱
پدیده محوری	۰/۸۱	۰/۴۱	
شرایط زمینه‌ای	-	۰/۵۰	
شرایط مداخله‌گر	-	۰/۴۳	
راهبردها	۰/۴۷	۰/۳۴	
پیامدها	۰/۳۴	۰/۵۸	

چاین (۱۹۹۸) سه رقم ۰/۱۹، ۰/۳۳، و ۰/۶۷ را به ترتیب ملاک‌های مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^۲ معرفی می‌کند. با توجه به مقادیر R^۲، که در جدول ۴ نشان داده شده است، می‌توان نتیجه گرفت که این مقادیر برازش مدل را در حد خوب تأیید می‌کنند. در صورتی که مقدار Q^۲ در مورد یک سازه درون‌زا سه مقدار بالاتر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را کسب کند، به ترتیب نشان‌دهنده قدرت پیش‌بینی ضعیف،

متوسط و قوی سازه یا سازه‌های برونزای مربوط به آن دارد و این مقادیر در جدول ۵ برای هر متغیر نشان داده شده است و بیانگر پیش‌بینی قوی مدل است. معیار یا شاخص GOF^{۱۸} برای بررسی اعتبار یا کیفیت مدل در تحلیل پی‌ال‌اس استفاده می‌شود. شاخص GOF عددی بین صفر تا یک است که هرچه مقدار آن به یک نزدیک‌تر باشد، نشان‌دهنده اعتبار و کیفیت بالاتر مدل است. در ادامه از روش معادلات ساختاری و نرم‌افزار پی‌ال‌اس در دو حالت اعداد معناداری برای بررسی فرضیه‌ها و تخمین استاندارد برای بررسی شدت تأثیر متغیرها در هم استفاده شد که نتایج آن به ترتیب در شکل‌های ۴ و ۵ و همچنین جدول ۵ ارائه شده است.

شکل ۴. روایی واگرایی مدل

شکل ۵. ضریب مسیر مربوط به مدل تحقیق

جدول ۶. نتایج کمی مدل درآمدزایی از طریق ورزش با توجه به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

ردیف	مقدار تی	ضریب اثر	نتیجه
۱	۳/۸۴	۰/۶۰	تأیید
۲	۴/۳۸	-۰/۰۰۳	تأیید
۳	۲/۰۷	۰/۳۱	تأیید
۴	۲۵/۴۹	۰/۰۱	تأیید
۵	۳۰/۱۱	۰/۶۹	تأیید

با توجه به نتایج جدول ۶، تمامی فرضیه‌های شناسایی شده در بخش کیفی، به صورت کمی آزمون شدند و با توجه به مقدار تی بالاتر از ۱/۹۶ تأیید شدند. بنابراین، اثر شرایط علی بر پدیده محوری با ضریب اثر ۰/۶۰ مثبت و معنادار است. اثر شرایط زمینه‌ای بر پدیده محوری با ضریب اثر ۰/۳۱ مثبت و معنادار است. همچنین اثر شرایط مداخله‌گر بر پدیده محوری با ضریب اثر -۰/۰۰۳ منفی و معنادار است. اثر پدیده محوری بر راهبردها با ضریب اثر ۰/۰۱ مثبت و معنادار است و در نهایت اثر راهبردها بر پیامدها مثبت و معنادار است. همچنین مؤلفه‌های شرایط علی شامل منابع انسانی ورزش، سیاست‌ها و رویه‌ها، زیرساخت‌ها و بسترسازی نیز با توجه به شکل ۵ تأیید می‌شوند. مؤلفه‌های شرایط زمینه‌ای مقررات و نیروی انسانی در ورزش نیز تأیید می‌شوند، اما مؤلفه شرایط اقتصادی به دلیل داشتن بار عاملی و مقدار کمتر از ۰/۳ و ۱/۹۶ تأیید نمی‌شود.

جدول ۷. نتایج کمی پیامدهای شناسایی شده درآمدزایی از طریق ورزش با توجه به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

ردیف	مقدار تی	ضریب اثر	نتیجه
۱	۱۳/۸۸	۰/۷۹	تأیید
۲	۳/۷۵	۰/۶۸	تأیید
۳	۲۱/۶۹	۰/۷۳	تأیید
۴	۱۴/۹۴	۰/۶۱	تأیید

با توجه به نتایج جدول ۷، چهار پیامد برای مدل درآمدزایی از طریق ورزش با توجه به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش شناسایی شد که همگی این چهار پیامد با توجه به مقدار تی بالاتر از ۱/۹۶ و بار عاملی بالاتر از ۰/۳ تأیید می‌شوند و بهینه‌سازی نظام پرداخت‌ها بالاترین اهمیت را در بین چهار پیامد دارد.

■ بحث و نتیجه‌گیری ■

کسب درآمد برای وزارت آموزش و پرورش از آن روی حائز اهمیت است که در صورت فقدان منابع مالی، بسیاری از طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی، پرورشی و ملی برای نسل‌های آینده کشور به تأخیر خواهد افتاد. زمانی که نظام آموزشی کشور از نظر اقتصادی در موقعیت رو به متوسط قرار بگیرد، نمی‌تواند اهداف و آرمان‌هایی که در اسناد بالادستی را، به‌ویژه سند تحول بنیادین که پیش‌بینی کرده است، اجرا کند و موجب شرایط بهتر و پیشرفته‌تر برای دانش‌آموزان و تربیت نسل آینده شود؛ بنابراین به‌کارگیری روش‌های درآمدزایی و سرمایه‌گذاری در بخش‌های درآمدزای آموزش و پرورش از ضروریات است. یکی از این بخش‌های حائز اهمیت و درآمدزا ورزش و تربیت بدنی است. بنابراین نتایج این تحقیق نشان‌دهنده یافته‌های جالب و جدید در حوزه درآمدزایی از طریق ورزش در آموزش و پرورش است که در ادامه بیان خواهند شد.

۱) پژوهش نشان داد که در بین کدهای اولیه شناسایی شده در این پژوهش، کد مشارکت با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی بالاترین اهمیت را دارد؛ بنابراین مهم‌ترین راهکار درآمدزایی از طریق ورزش در آموزش و پرورش است. این یافته با تحقیقات فراهانی و همکاران (۱۳۹۷) و شاطری و همکاران (۱۴۰۰) همخوان است. شاطری و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی مهم‌ترین عامل جلب مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد برای ارتقای محیط زیست را روش اقناع معرفی کردند. همچنین فراهانی و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی با موضوع راهکارهای مؤثر در مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در بخش ورزش برای همه، به این نتیجه رسیدند که عوامل ساختاری و سازمانی، عوامل رفتاری (فردی و گروهی) و عوامل محیطی در مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در بخش ورزش برای همه، با توجه به خط‌مشی سلامت‌محوری دولت مؤثرند. در تفسیر این یافته می‌توان چنین گفت که وزارت آموزش و پرورش با توجه به توان انسانی و ساختاری مناسبی که دارد گزینه بسیار مناسبی برای سازمان‌های دولتی و غیردولتی به‌منظور سرمایه‌گذاری است. حال اگر این نکته را در بخش ورزش بررسی کنیم، متوجه خواهیم شد که بسیاری از سازمان‌های دولتی و غیردولتی مانند هیئت‌های ورزشی، ادارات ورزش و جوانان، اماکن ورزشی خصوصی، مدارس ورزشی، کانون‌های تربیتی و سالن‌های ورزشی بخش خصوصی برای تبلیغات و کسب درآمد علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری و داشتن رابطه حسنه و مناسب با آموزش و پرورش برای فروش و تبلیغ محصول خود هستند. اگر مسئولان آموزش و پرورش از این ویژگی مهم آموزش و پرورش، یعنی داشتن بستر

مناسب برای سرمایه‌گذاری آگاه باشند، می‌توانند با دعوت از مسئولان باشگاه‌ها، هیئت‌ها، مراکز آموزشی و کلیه نهادهای دولتی و غیردولتی و عقد قراردادهایی با آنان در زمینه عضویت دانش‌آموزان، توسعه اماکن ورزشی، توسعه دانش انسانی معلمان تربیت بدنی، همکاری معلمان تربیت بدنی با این نهادها و حتی جذب حامی مالی در رویدادهای ورزشی داخلی آموزش و پرورش امکان کسب درآمد هنگفت و بی‌سابقه‌ای در آموزش و پرورش را از این طریق فراهم کنند.

۲) یافته‌های پژوهش نشان داد که شرایط علی شامل منابع انسانی ورزش، سیاست‌ها و رویه‌ها و زیرساخت‌ها و بسترسازی است و این شرایط علی بر درآمدزایی در آموزش و پرورش اثر مثبت و معناداری دارد؛ به این معنی که ارتقای شرایط علی به توسعه درآمدزایی در آموزش و پرورش منجر می‌شود. این یافته با تحقیقات حسن‌بیگی و همکاران (۱۳۹۸) و واحدی‌زاده و همکاران (۱۳۹۹) همخوان است. حسن‌بیگی و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیقی نشان دادند که نیروی انسانی ورزش، که شایستگی‌های لازم را داشته باشند، تأثیر بسزایی در توفیق ورزش دارند و موجب توسعه گرایش آحاد مردم به ورزش، همچنین توسعه تندرستی و بهداشت اجتماعی خواهند شد. واحدی‌زاده و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی تدوین برنامه راهبردی و اقتصادی، رعایت اصول مدیریت و بازسازی مستمر ورزشگاه‌ها را مهم‌ترین سیاست‌ها و رویه‌های درآمدزایی در فدراسیون‌های ورزشی معرفی کردند. در تفسیر این یافته گفتنی است که درآمدزایی در هر سازمانی به برخی اصول و زیرساخت‌های مناسب نیازمند است؛ بنابراین اگر آموزش و پرورش در پی درآمدزایی و خودکفایی است و در این زمینه ورزش و تربیت بدنی را هدف دستیابی به این مقصود قرار داده است، باید زیرساخت‌ها و بستر مناسب برای درآمدزایی را در سازمان فراهم کند. توسعه نیروی انسانی ورزش، که معلمان تربیت بدنی را شامل می‌شود، یکی از این اصول اولیه است و بدین‌منظور آموزش‌های غیرحضور و مجازی، توانمندسازی معلمان تربیت بدنی، ارتقای انگیزه شغلی معلمان تربیت بدنی، تقویت شایستگی‌های حرفه‌ای و اعتقادی معلمان تربیت بدنی باید در دستور کار قرار گیرد. در این باره پیشنهاد می‌شود که سامانه‌های اختصاصی برای توانمندسازی معلمان تربیت بدنی طراحی و راه‌اندازی شود که ضمن توسعه دانش، بانک اطلاعاتی مربوط به توانایی این معلمان با هدف طرح‌ریزی برای آینده و کسب درآمد از طریق این نیروهای انسانی با برنامه‌ریزی مناسب‌تری تکمیل شوند. همچنین ساختار سازمانی و رویه‌ها و بستر اجرایی تربیت بدنی آموزش و پرورش طبق سند تحول بنیادین، نیازمند به بازنگری و

طراحی مجدد با توجه به برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت و بلندمدت است. در اینجا پیشنهاد می‌شود زمینه ایجاد سمت سازمانی مانند کارشناس اقتصاد ورزش و توسعه ورزش مدارس در ساختار سازمانی آموزش و پرورش استان‌ها لحاظ شود. بی‌شک مهم‌ترین عامل علی برای کسب درآمد در آموزش و پرورش، توسعه اماکن ورزشی و امکانات و تجهیزات درون سازمانی است؛ بدین منظور دولت باید در این زمینه با افزایش رقم بودجه عمرانی آموزش و پرورش یا اختصاص بندی مبنی بر توسعه عمرانی ورزش آموزش و پرورش مساعدت لازم را به عمل آورد تا زمانی که آموزش و پرورش به خودکفایی و درآمدزایی برسد و اثر خود را بر توسعه اقتصادی کشور بر جای بگذارد.

(۳) یافته بعدی تحقیق نشان داد که شرایط زمینه‌ای شامل مؤلفه‌های شرایط مقرراتی، شرایط نیروی انسانی و شرایط اقتصادی است که بر درآمدزایی از طریق ورزش در آموزش و پرورش اثر مثبت و معناداری دارد. این یافته با تحقیق واحدی زاده و همکاران (۱۳۹۹) و نادری (۱۳۹۰) همخوان است. واحدی زاده و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیق خود نشان دادند که با توجه به کمبود منابع مالی فدراسیون‌ها، رویکرد راهبردی اقتصادی به منظور توسعه درآمدزایی، تقویت و گسترش رشته‌های ورزشی باشگاه‌ها ضروری به نظر می‌رسد. همچنین نادری (۱۳۹۰) در تحقیقی با موضوع تحلیل رابطه بین منابع مالی و عملکرد آموزشی مناطق آموزش و پرورش شهر تهران به این نتیجه رسید که منابع مالی سرانه، حقوق و تحصیلات معلمان اثر مثبتی بر کیفیت و عملکرد آموزشی دارد. در تفسیر این یافته، گفتنی است که طبق اصل شماره ۳۰ قانون اساسی، آموزش و پرورش تا سطح عالی رایگان بوده و هزینه‌های آموزش و پرورش از بودجه کشور، که هر سال در مجلس شورای اسلامی تصویب می‌شود، تأمین می‌شود. با توجه به توسعه آموزش و پرورش و اقدامات بسیار سازنده در راستای توسعه آموزش در کشور، این سازمان برای پیشبرد امور به بودجه بیشتر از آنچه تاکنون دریافت کرده نیازمند است. باید توجه کرد که بدون توسعه آموزش و پرورش هیچ توسعه‌ای امکان پذیر نبوده و پیشرفت کشور معنی و مفهومی نخواهد داشت. بخش تربیت بدنی و ورزش آموزش و پرورش در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های شایان توجهی در حوزه نیروی انسانی، برگزاری رویداد و ساختار سازمانی داشته است و همچنان فضای آینده مناسب در این بخش متصور است؛ بنابراین پیشبرد امور تربیت بدنی و ورزش با هدف رسیدن به نقطه خودکفا و درآمدزا به منابع مالی مناسب برای هزینه‌های جاری و عمرانی نیازمند است که این مهم باید در بودجه آموزش و پرورش لحاظ شود؛ زیرا مقدمه درآمدزایی داشتن

سرمایه کافی در سازمان است. سایر شرایط مانند قوانین و مقررات آسان و دوری از بوروکراسی‌های سازمانی و همچنین توسعه نیروی انسانی باید در حکم زمینه‌ای در سازمان موجود باشد که به درآمدزایی در آینده منجر شود.

۴) یافته دیگر پژوهش نشان داد که شرایط مداخله‌گر مانند استفاده نکردن از ظرفیت منابع آموزشی، استفاده بهینه نکردن از نیروی انسانی، مشکلات مادی و معیشتی معلمان تربیت بدنی، فقدان عدالت توزیعی در تخصیص منابع در بخش ورزش و فقدان شایسته‌سالاری اثر منفی و معناداری بر درآمدزایی از طریق ورزش در آموزش و پرورش دارند؛ بدین معنی که افزایش شرایط مداخله‌گر به کاهش درآمدزایی در آموزش و پرورش منجر می‌شود. این یافته با تحقیقات آقایی و همکاران (۱۳۹۶)، جهانیان و علیزاده (۱۳۹۸) و علایی موسوی و همکاران (۱۳۹۹) همخوان است. آقایی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی نشان دادند با این که وزارت آموزش و پرورش دوره‌های آموزشی پیش از خدمت و ضمن خدمت را برای آموزش و بازآموزی معلمان تربیت بدنی اجرا می‌کند، اما هنوز از نظر صلاحیت‌های ضروری برای معلمان تربیت بدنی کاستی‌هایی وجود دارد که بسیاری از این کمبودها، به دلیل بی‌توجهی به بحث تخصص‌گرایی است. همچنین جهانیان و علیزاده (۱۳۹۸) در پژوهشی مهم‌ترین راهکارهای بهینه‌سازی برنامه‌ریزی نیروی انسانی آموزش و پرورش را معرفی می‌کنند که عبارت‌اند از: استانداردسازی نیروی انسانی، وضع قوانین مناسب برای جذب و نگهداری نیروی انسانی، اصلاح نظام پرداخت حقوق نیروی انسانی، تلفیق فعالیت‌های آموزشی و پرورشی، تربیت نیروی انسانی متفکر و خلاق، فراهم کردن فرصت‌های برابر آموزشی، پیش‌بینی میزان عرضه نیروی انسانی، تدوین نظام سنجش صلاحیت علمی معلمان، اصلاح نظام ارزشیابی کارکنان و معلمان، مشارکت کارکنان در برنامه‌ریزی نیروی انسانی، برآورد نیروی انسانی لازم سازمان آموزش و پرورش، ارزیابی برنامه‌های نیروی انسانی، توسعه کمی و کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات. موسوی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با موضوع شایستگی‌های حرفه‌ای مدیران آموزشی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین مؤلفه‌های حرفه‌ای شایستگی شامل شایستگی‌های فردی، اخلاقی، فنی، اداری، سازمانی و ارتباطی هستند. در تفسیر این یافته، می‌توان چنین گفت که پروژه درآمدزایی در سازمان نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت مناسب است و بر سر راه این برنامه‌ریزی ممکن است موانعی وجود داشته باشد. به‌منظور کسب درآمد از طریق ورزش در آموزش و پرورش

باید از معلمان تربیت بدنی و منابع کنونی آموزش و پرورش بهره‌وری مناسبی شود و با برنامه‌ریزی صحیح و علمی و عملیاتی از هدر رفتن توان و انرژی منابع انسانی و مالی آموزش و پرورش در حوزه تربیت بدنی جلوگیری شود.

۵) یافته بعدی پژوهش، درآمدزایی از طریق ورزش را پدیده محوری شامل درآمدزایی از طریق رسانه، نقش مدرسه به‌منزله کانون تربیت محله، تأمین مالی با توسعه ورزش همگانی، تولید محتوا و فروش آن، جذب حامی مالی، طرح‌هایی مانند استخدام مشاوران تغذیه معرفی می‌کند که این درآمدزایی بر راهبردهای سازمانی آموزش و پرورش با هدف درآمدزایی اثر مثبت و معناداری دارد.

۶) همچنین یافته‌های این پژوهش از جمله راهبردهای شناسایی شده برای درآمدزایی را شامل تأسیس مراکز کارآفرینی، مشارکت با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و خانواده‌ها و رسانه‌ها و حمایت‌های مادی و معنوی می‌داند. این یافته با تحقیقات فراهانی و همکاران (۱۳۹۷)، مقدسی و همکاران (۱۳۹۹) و واحدی‌زاده و همکاران (۱۳۹۹) همخوان است که همگی بر لزوم درآمدزایی در ورزش و ارائه راهکار برای آن تأکید می‌کنند. در تفسیر این یافته، گفتنی است که برای درآمدزایی از طریق ورزش در آموزش و پرورش باید با توجه به شرایط کنونی و آینده سازمان و با تأکید بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به برنامه‌ریزی بلندمدت و کوتاه‌مدت اقدام شود و با تشکیل گروه تخصصی در این زمینه، راهکارهای مناسب درآمدزایی بررسی شود. از جمله راهکارهای پیشنهادی در این پژوهش، درآمدزایی از طریق رسانه است. رسانه ابزاری بسیار مناسب برای تبلیغات و فروش محصول است و بسیاری از علاقه‌مندان تمایل دارند در این بخش هزینه بسیاری پرداخت کنند. بسیاری از صاحبان صنعت تمایل دارند در میان برنامه‌های ورزشی آموزش و پرورش، که مخاطبان فراوانی مانند اولیا و دانش‌آموزان دارند، کالای خود را تبلیغ کنند تا درآمدزایی مناسبی داشته باشند. آموزش و پرورش می‌تواند با تولید برنامه و محتوای رسانه‌ای ورزشی بسیار مناسب در بستر رادیو، تلویزیون و اینترنت علاوه بر جذب حامی مالی با فروش این محصولات نیز درآمد کسب کند. همچنین می‌تواند با توسعه ورزش همگانی مانند برگزاری همایش‌های پیاپی با فروش بلیت‌های بخت‌آزمایی در این رویداد، تولید پایگاه‌های سلامت و تندرستی و تغذیه ویژه اولیا و دانش‌آموزان، مراکز و باشگاه‌های ورزشی توسعه ورزش همگانی ویژه اولیا و دانش‌آموز درآمد بسیاری کسب کند. در این باره راهکارهای مناسب بدین قرارند: تأسیس مراکز کارآفرینی وابسته به آموزش و پرورش و همکاری و عقد قرارداد با سایر

نهادهای ورزشی مانند مدارس ورزشی (فوتبال، والیبال و ...)، ادارات ورزش و جوانان استان و در نهایت، فراهم‌سازی بودجه مناسب باشد.

(۷) یافته نهایی تحقیق پیامدهای درآمدزایی در آموزش و پرورش را شامل بهینه‌سازی نظام پرداخت‌ها، تخصیص بهینه منابع، توسعه اماکن ورزشی، بهسازی و تحول در نظام مالی معرفی می‌کند. در تفسیر این یافته می‌توان چنین گفت که آموزش و پرورش همواره به دنبال راهی برای ارتقای سطح معیشتی معلمان و بهینه‌سازی نظام پرداخت‌هاست. اگر آموزش و پرورش درآمدزایی مناسبی در حوزه ورزش داشته باشد، می‌تواند پرداخت‌ها را توسعه دهد؛ زیرا بودجه کافی را در این زمینه به دست خواهد آورد. همچنین جلوگیری از اتلاف منابع اصلی در علم اقتصاد انکارناپذیر است. سازمان درآمدزا و خودکفا می‌تواند از هدر رفتن منابع در بخش‌های غیر ضروری جلوگیری کند؛ زیرا با درآمد خود بسیاری از این بخش‌های غیر ضروری را پوشش می‌دهد و از بودجه دولتی به نحو مناسبی استفاده می‌کند. توسعه اماکن ورزشی آموزش و پرورش از جمله اهداف همیشگی این ارگان بوده است و اگر آموزش و پرورش درآمد مناسبی کسب کند، می‌تواند برای ارتقای پروژه‌های عمرانی خود، افزون بر استفاده از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، از این بخش از درآمد خود نیز برای پیشبرد سریع‌تر امور استفاده کند.

در نهایت باید گفت که ورزش صنعتی درآمدزاست و با توجه به توان و امکانات مالی و نیروی انسانی، که آموزش و پرورش در اختیار دارد، می‌تواند ورزش را هدفی برای کسب درآمد و خودکفایی انتخاب کند؛ بدین منظور باید به شرایط علی مانند منابع انسانی ورزش، سیاست‌ها و رویه‌ها و زیرساخت‌ها و بستر سازی و شرایط زمینه‌ای مانند شرایط مقررات، شرایط نیروی انسانی و شرایط اقتصادی به‌منزله عوامل مؤثر در درآمدزایی در آموزش و پرورش توجه کند. همچنین از موانع و عوامل مداخله‌گری مانند استفاده نکردن از ظرفیت منابع آموزشی و نیروی انسانی پرهیز کند تا بتواند روش‌ها و راهکارهای مناسب درآمدزایی مانند کسب درآمد با فروش محصولات علمی، تعامل با رسانه، جذب حامی مالی، استفاده از ظرفیت مدرسه و معلمان تربیت بدنی را در سازمان به کار گیرد و در نهایت پیامدهای مناسبی را در آموزش و پرورش مشاهده کند؛ از جمله بهینه‌سازی نظام پرداخت‌ها، تخصیص بهینه منابع، توسعه اماکن ورزشی، بهسازی و تحول در نظام مالی. در راستای دستیابی به این هدف، پیشنهاد می‌شود که تولید محتوا در رسانه، جذب حامی مالی، طراحی سامانه بانک اطلاعاتی معلمان، انعقاد قرارداد با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی و توسعه دانشی و شایستگی‌های شغلی معلمان تربیت بدنی در دستور کار قرار گیرد.

منابع REFERENCES

- اسماعیلی، محسن و طهماسب، شیروانی. (۱۳۹۸). شناسایی و بررسی شیوه‌های بازاریابی و درآمدزایی هیئت‌های ورزشی استان مرکزی. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۸ (۴۵)، ۲۷۹-۲۹۸.
- انصاری، عبدالله. (۱۳۹۳). مطالعه عوامل درونی و بیرونی مؤثر بر فزونی مخارج آموزش و پرورش نسبت به اعتبارات اختصاص یافته. *فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۳ (۳)، ۱۱۹-۱۴۶.
- آقای، نجف، صفاری، مرجان و سادات میرحسینی، فرناز. (۱۳۹۶). شناسایی صلاحیت حرفه‌ای ضروری معلمان تربیت بدنی با رویکرد نظریه پردازی داده بنیاد. *پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۷ (۱۴)، ۷۱-۸۳.
- جهانیان، رمضان و علیزاده، مه‌ری. (۱۳۹۸). توزیع درآمد در آموزش و پرورش. *مجله پیشرفت‌های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش*، ۲ (۲)، ۹۳-۱۰۷.
- حسن بیگی، حسین، نظریان مادوانی، عباس و منظمی، امیرحسین. (۱۳۹۸). شناسایی و اولویت‌بندی معیارهای شایستگی مدیران اماکن و فضاهای ورزش. *نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش*، ۷ (۱)، ۸۱-۹۷.
- سلطانی، مصطفی، کارگر، غلامعلی، کاشگر، سارا و غفوری، فرزاد. (۱۳۹۷). طراحی الگوی درآمدزایی باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران. *مدیریت و توسعه ورزش*، ۷ (۴)، ۴۲-۵۴.
- شاطری، پروانه، صالحی، صادق، علی محسنی، رضا و شریفی، منصور. (۱۴۰۰). سازمان‌های مردم‌نهاد محیط‌زیستی و شیوه‌های جلب مشارکت اعضا (مطالعه سازمان‌های مردم‌نهاد محیط‌زیستی تهران با رهیافت نظریه بنیادی). *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۳۲ (۲)، ۹۱-۱۲۸.
- عباسپور، عباس و یزدانی، رضیه. (۱۳۹۶). طراحی الگوی تخصیص منابع مالی غیر پرسنلی در آموزش و پرورش با رویکرد عدالت در آموزش (کاهش نابرابری‌ها، محرومیت‌زدایی). *پژوهش‌های جدید در مدیریت و حسابداری*، ۱۹، ۸۳-۹۴.
- علایی موسوی، سیدکمال، هاشمی، سیداحمد و باقری، مهدی. (۱۳۹۹). شایستگی‌های حرفه‌ای مدیران آموزشی براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. *جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*، ۱۳ (۱۲)، ۲۳۴-۲۵۰.
- فراهانی، ابوالفضل، قاسمی، حمید و حسینی، سعید. (۱۳۹۷). راهکارهای مؤثر بر مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در بخش ورزش برای همه با توجه به خط‌مشی سلامت‌محوری دولت. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۷ (۴۲)، ۲-۲۴.
- لطفی، عباسعلی و جلاپور لاپین، زینب. (۱۳۹۶). جایگاه آموزش و پرورش و ارتباط آن با توسعه اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته (کشورهای منتخب). *پژوهش‌های اقتصاد پولی و مالی*، ۱۵ (۲۴)، ۲۳۵-۲۶۸.
- مقدسی، زیبا، شیخعلی زاده، محبوب و فرجی، رسول. (۱۳۹۹). تأثیر خصوصی‌سازی و تبلیغات بر درآمدزایی باشگاه‌های ورزشی استان اردبیل. *مدیریت و توسعه ورزش*، ۹ (۱)، ۱۸۸-۲۰۴.
- نادری، ابوالقاسم. (۱۳۹۰). تحلیل رابطه بین منابع مالی و عملکرد آموزشی مناطق آموزش و پرورش شهر تهران. *برنامه‌ریزی و بودجه*، ۱۶ (۱)، ۱۲۹-۱۶۰.
- واحدی‌زاده، مجید، آقای، نجف و الهی، علیرضا. (۱۳۹۹). راهکارهای توسعه منابع مالی و درآمدزایی فدراسیون‌های ورزشی ایران: یافته‌های یک مطالعه کیفی. *پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش*، ۱۲ (۴)، ۱۵۳-۱۶۸.

■ Andreff, W. (2006). Sport in developing countries. In W. Andreff, and S. Szymanski (Eds.), *Handbook on the Economics of Sport* (pp. 308-315). Edward Elgar.

■ Bergantiños, G., & Moreno-Temero, J. D. (2022). Separable rules to share the revenues from broadcasting sports leagues. *Economics Letters*, 211, Article 110233. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2021.110233>

- Chin, W. W. (1998). The Partial Least Squares approach to structural equation modeling. In G. A. Marcoulides (Ed.), *Modern Methods for Business Research* (pp. 295-358). Lawrence Erlbaum Associates.
- Corbin, J. M., & Strauss, A (1990). Grounded theory research: Procedures, canons, and evaluative criteria. *Qualitative Sociology*, 13(1), 3-21. <https://doi.org/10.1057/s41303-017-0064-z>
- Fornell, C., & Larcker, D. F (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-35.
- Fullerton, S., & Merz, G. R. (2008). The four domains of sports marketing: A conceptual framework. *Sport marketing quarterly*, 17(2), 90-108.
- Moulin, H. (1983). *The Strategy of Social Choice. Series: Advanced textbooks in economics*. North-Holland. <https://www.amazon.com/Strategy-Social-AdvancedTextbooksEconomics/dp/0444863710>
- O'Reilly, N. J., & Nadeau, J. P (2006). Revenue generation in professional sport: A diagnostic analysis. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 1(4), 311-330.
- Rottenberg, S (2000). Resource Allocation and Income Distribution in Professional Team Sports. *Journal of Sports Economics*, 1(1), 11-20. <https://doi.org/10.1177/152700250000100102>
- Shannon, J. R (1999). Sports marketing: an examination of academic marketing publication. *Journal of Services Marketing*, 13(6), 517-535. <https://doi.org/10.1108/08876049910298775>.
- Swart, J., Swanepoel, M., & Surujlal, J. (2014). A critical analysis of government spending on sport: Mass participation and school allocation. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*, 20(2), 251-265.

پی‌نوشت‌ها

1. Swart 2. Andreff 3. Moulin 4. Shannon 5. Fullerton & Merz 6. Rottenberg	7. Bergantiños and Moreno-Ternero 8. O'Reilly and Nadeau 9. MAXQDA poro 12-3 10. Corbin and Strauss 11. Structural Equation Modeling (SEM) 12. SMART PLS	13. Code Matrix Browser 14. MAXMAP 15. Partial least Squares (PLS) 16. Fornell and Larcker 17. Chin 18. Goodness of Fit